

IX. Győri Zenei Nevelési Konferencia (Márkusné Natter-Nád Klára)	3-6. oldal
A Győri Vaskakas legendája (Márkusné Natter-Nád Klára)	6-7. oldal
XVII. Kodály Napok Galántán (Hartyányi Judit)	7-8. oldal
A IX. Szovátai Tavasz Kórusfesztivál (Dr. Orosz-Pál József)	9-10. oldal
ÉNEKLŐ IFJÚSÁG Dalos Találkozó Vonyarcvashegyen (Bujtorné Nagy Judit)	11. oldal
IX. Pünkösdváró Kórusfesztivál Baján (Nagy Ernő)	12-13. oldal
Arany 200 "Száll a madár ágrul ágra, száll az ének szájrúl szájra" (Dr. Hadikné Dr. Végh Katalin)	13. oldal
NÉPZENESZŐ Tavaszköszöntő Dalos Találkozó (Salamon Gyöngyi)	14. oldal
Egy citeraoktató halálára. Elhunyt Szlama László (Dr. Gerzanics Magdolna)	15. oldal
Magasból jobban látni a történelmet (Kocsis Márta)	15-17. oldal
A Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Ének-zenei Tagozatának 50. évfordulója (Kecskés Miklósné)	17-18. oldal
FELHÍVÁS Csoportos és egyéni énekhangképzési ismeretek	18-19. oldal
Egy kis technika... 127. (Dr. Bruckner Adrienne)	19. oldal

FELHÍVÁS

„A MAGYAR KÓRUSOK NAPJA –2017.”

A KÓTA meghirdeti a Magyar Kórusok Napját! Csatlakozz te is kórusoddal!

ÜNNEPELJÜNK EGYÜTT!

Mit kell tenned?

Szervezz december 16-án kórushangversenyt, akár magad, akár másokkal együtt! A hangversenyen minimálisan egy Kodály-műnek el kell hangzania, ez a kórusműveken kívül lehet hangszeres mű vagy zongorakíséretes népdalfeldolgozás is.

Regisztrálj az „mkn20171216@gmail.com” e-mail címen az eseményre, feltüntetve a tervezett programot. A KÓTA visszaigazolása után hirdesd koncertedet úgy, hogy ez a hangverseny a „KÓTA Magyar Kórusok, Napja 2017 rendezvénysorozatának része”. Készíts felvételt a koncerten és küldd el a KÓTA számára.

Mit ajánlunk mi cserébe?

A jelentkező kórusok listáját a KÓTA honlapján és facebookos oldalán közzé teszi.

A sikeresen lebonyolított koncert után a KÓTA oklevelet küld a résztvevő kórusoknak, amellyel igazolja, hogy az eseményen résztvettek.

A koncert utáni hetekben a legjobban sikerült koncertvideókat a KÓTA internetes oldalain közkinccsé teszi, segítve ezáltal az énekkar még szélesebb körű megismertetését.

A programot is tartalmazó regisztráció beérkezésének határideje **2017. október 1.**

IX. GYŐRI ZENEI NEVELÉSI KONFERENCIA

2017. május 11-14.

Fél évszázada – éppen 50 éve merült fel a gondolat, hogy Magyarországon rendezzenek Zenei Nevelési Konferenciát. Most 2017-ben, a Kodály jubileumi évben különösen értékes a visszaemlékezés, mivel az első nagy országos találkozó terve és annak előkészületei 1967-ben kezdődtek.

A gondolatot Kodály tanítványa, Szőnyi Erzsébet, a Zeneakadémia tanára vetette föl, aki akkor már gazdag külföldi tapasztalatokkal bírt. Az 1964-es magyar ISME konferencia, majd 1965-ben Németországban, Bonnban tartott Zenei Nevelési Találkózón való részvétele, és az ott szerzett tapasztalatok feltártak előtte egy ilyen a szakmát megmozgató, széleskörű konferencia jelentőségét, és egyúttal annak a felismerését, hogy Magyarországon rendezzenek hasonló nemzetközi konferenciát a magyar zenetanárok részére.

Az elképzelés partnerre talált Győr városában. Dr. Nagy Miklós tanár, karnagy, zeneszerző, a győri Liszt Ferenc Zeneiskola, majd Zeneművészeti Szakközépiskola igazgatója, az időben tanácsagként meg tudta győzni a város vezetőit – különös tekintettel a város 700 éves évfordulójának közeledtére – a zenei rendezvény támogatására. Győr 1967. februárjában bejelentette, hogy kéri a Magyar Zenei Nevelési Konferencia rendezési jogát. Kodály Zoltán örömmel fogadta a tervet és megkezdődtek az időpont-egyeztetések a személyes találkozásra. Kodály Zoltán 1967. március 6-án bekövetkezett váratlan halála során sajnálatos módon erre már nem került sor. – De így esik egybe a két 50 éves évforduló, a halál – és az új nagyszerű terv születése.

Az 1968. májusára tervezett Konferencia előkészületei hatalmas energiával zajlottak.

Budapesten Szőnyi Erzsébet szervezte a zenei programot. Az érdeklődési körbe vonta a legkiválóbb szakembereket és meghívta a zenei előadókat, és szekció vezetőket. Csak néhány nevet említek a teljesség igénye nélkül, akik mai napig élénken az emlékezetemben élnek. Bárdos Lajos, Sárosi Bálint, Somfai László, Tusa Erzsébet, Forrai Katalin, Ugrin Gábor, Párkai István, Vikár László.

Győrben Módos Dezsőné tanácselnök helyettes küzdött a konferenciáért. Úgy döntöttek, hogy a Művelődési Osztály egyik felügyelője zenész legyen. Hosszú ideig Pintér Ferenc töltötte be e tisztséget – ő már sajnos nincs közöttünk. Ám tisztelettel köszönhetjük Győr városának a szervezőit és tanúit akik még köztünk lehetnek, mindennek előtt Dr. Nagy Miklós és Czeglényi László tanár urakat, valamint Nagy Klára tanárnőt.

Az első konferenciának hatszáznál több résztvevője volt. Az ország ének- és zenetanárai óvodától a középiskoláig, hangszeres tanárok alsó és középfokról, nagy érdeklődéssel várták e találkozást, hiszen ilyen fórum addig még nem volt. Akkori résztvevők ma is felejthetetlen élményként emlékeznek, csodálatos volt amint napokig zengett, csengett a város az énekszótól. A zárónap estéjén énekszóval vonultak a Városháza elé, ahol már szólamokba csoportosulva zúgott fel Kodály-Berzsenyi Magyarokhoz kánonja, Szőnyi Erzsébet vezényletével. A Konferencia jó híre hamarosan elterjedt és

háromévenként megismételve, öt alkalommal rendezték e nemzetközi kitekintésre is méltó konferenciát.

Később ezt a szép feladatot a Magyar Zeneiskolák Szövetsége vette át. Itt megemlítem Földes Imre professzor vezetését, Csébfalvi Éva szervezését, és Laczó Zoltán közreműködését, aki a legutóbbi VIII. Konferencián még előadóként szerepelt, de mint igaz tanúságtévő, sajnos már nincs közöttünk.

Miközben az elmúlt évtizedekben országszerte újabb fesztiválok és szimpóziumok szerveződtek, kialakítva saját hagyományukat, ezalatt Győrből kevesebb hír érkezett. Amíg két évtized elmúltával az emlékezés felelevenítette azon emlékezetes napokat amikor város-szerte zengett az énekszó és a Győrben zajló események híre messzire eljutott. A város számos zenei intézménye, nagy tudástartalékkal, sokirányú aktív szervezéssel, közös összefogással megindította a tervezést újabb országos konferencia megrendezésére. A terv megvalósult és 2010 áprilisában megrendezésre került a VII. Zenei Nevelési Konferencia, és ekkor célul tűzték e nemes hagyomány további folytatását. Így került sor a VIII. Konferencia létrejöttére 2014-ben május 15-18-ig. Majd ennek értelmében került megrendezésre most, 2017. május 11-14 között a IX. Győri Zenei Nevelési Konferencia.

Az újkori szervezőbizottság nagy gonddal szervezte a programot, ebben segítettek az elmúlt évi tapasztalatok is. Három fő területet említhetünk meg: A résztvevők országos keretekben való felkutatása, meghívása; A program összeállítása, kiváló előadók felkérése; A helyszín kiválasztása, megszervezése. E tekintetben is különös elismerés illeti a szervezőket. Győr gyönyörű belvárosának közepén a „Püspökdombon” álló Konferencia Hotel volt a Konferencia központja. Az ünnepélyes megnyitó, az előadások helyszíne, a szállás és étkezés mind azonos helyen! Az idő kihasználása (és valljuk meg a kényelem) mellett ez adott lehetőséget a résztvevőknek az előadásokat követően az állandó további szakmai eszmecserekre, ami a továbbképzéseknek egyik legnagyobb – hivatalosan ugyan nem jegyzett – de jelentős haszna.

A programszervezésnek két ága volt: az Előadások és a péntek délutánra szervezett Szekció programok. Ehhez kapcsolódik a szabadon választható koncert lehetőségek az Őt Templom Fesztivál keretében. Egyik érdekessége a városnak, hogy Győr –Újváros szinte azonos utcájában található a Görögkatolikus- Katolikus- Református templom, a Zsinagóga és az Evangélikus Öregtemplom. Az egymást követő estéken mindegyikben egy-egy különleges vendég-együttes előadásában megszólaló hangversenyt tartottak, mely nagy közönség érdeklődést vonzott.

Beszámolóinkat időrendi sorrendben követhetjük. Május 11-én csütörtök délután volt a konferencia ünnepélyes megnyitója. *Rózsavölgyi László* Győr MJV Kulturális (sport, turisztikai) bizottság elnöke a város nevében köszöntötte a vendégeket, a nagy számban érkezett résztvevőket és sikeres, eredményes tanácskozást kívánt. Megnyitó beszédet *Dr. Márkusné Natter-Nád Klára* mondott, melyben kiemelte a Nevelési Konferencia megalapításának példamutató jelentőségét, megemlítve a múlt kiváló szakembereit akik kezdetektől részesei voltak ennek a létrehozásában és színvonalas fenntartásában, tovább fejlesztve fél évszázadra kiható hatását. Majd egy fontos, örömteli hír bejelentésével kívánta köszönteni a Konferenciát.

2016 december elején felvették a „Kodály-módszert” a szellemi kulturális örökségek UNESCO-listájára.

„A legjobb megőrzési gyakorlatok” családjába nyert felvételt. A döntést a Kulturális Örökség Kormányközi Bizottsága hozta meg. A Bizottság Magyarország javaslata alapján kiválasztotta a Kodály Konceptiót, mint a népzenei hagyomány őrizőjét, – mint az Egyezmény szellemében legjobban működő programot, projektet, illetve gyakorlatot.

A nemzetközi sajtóközlemény összefoglalásában a következő szöveg jelent meg:

„A »Kodály-módszer« alapja az, hogy a zenei fogékonyságot már egészen kisgyermekkorától kezdve fejleszteni kell. A magyar módszer világszerte ismert és elismert, hiszen jól alkalmazható más társadalmi, kulturális közegben is”.

Az 50 éves múltra visszatekintő Győri Zenei Nevelési Konferencia bátran és büszkén vállalhatja, hogy részese ennek a sikernek. Magas szintű szakmai megalapozottsággal, szervező munkájával, széles tömegek bevonásával sokat tett azért, hogy ismertesse, terjessze, megvalósítsa a Kodály konceptiót hazai környezetünkben, és messze túlmutatva határainkon túl is. *Dr. Márkusné Natter-Nád Klára* ehhez a

jelentős, előre mutató munkához, további sok sikert, és nagyon eredményes Konferencia-napokat kívánt.

Énekszó követte a beszédeket. A **Kodály Zoltán Énekezeti Általános Iskola Kórusa** foglalta el a színpadot és csengő, szép hangon szólaltatott meg népdalokat és Kodály műveket: Zöld erdőben, Egyetem-begyetem, karnagyuk *Etseyatse Andrea* tanárnő remek irányításával. Ezt követte a **Győri Pedagógus Énekkar**. A kiváló együttes különböző korszakok műveit adta elő *Katona Tibor* karnagy vezetésével. Igen szépen megformált előadásban, felhangzott: Arcadelt: I bianco e dolce cigno; Kodály Zoltán: Adventi ének; Ligeti Györgytől: Két kánon.

Az elkövetkező három nap délelőttjén voltak az előadások, ami a reggeli beénekléssel kezdődött. Pénteken és vasárnap *Katona Tibor* Liszt-díjas karnagy vezetésével, aki népdal énekléssel indított. Nagyon változatos szép válogatást adott közre, nagyrészt Kodály Zoltán gyűjtötte népdalokból, és jó, hogy a kottát is kézbe adták, mert utóbbi időben ritkábban énekeltek népdalok is szerepeltek, melyek az ifjú generáció számára az újdonság erejével hatottak. De szépségük azonnal mindenkit megfogott, így lelkes és örömteli éneklés hangján szólaltak meg. Könnyebb többszólamú művek és egy kis hagyományos hangképzésre is jutott idő.

Az első előadást, *dr. Antal Lundström Ilona*, tudományos kutató, a zenepedagógia professzora tartotta melynek aktuális címe: Kodály Zoltán zenei nevelési rendszerének jövőbe mutató hatása. A gazdag tapasztalatokra épült előadás központi témája „Minden teendőnk egyetlen szóban foglalható össze: nevelés” eköré csoportosítva vázolta fel az elért eredményeket és sorolta fel azt a sokrétű feladatot melyek a zenepedagógia területén előttünk állnak. *Dr. Ruppert István* a Széchenyi István Egyetem Művészeti Karának dékánja, A zenei felsőoktatás változásai az elmúlt évtizedben című témát vázolta. S bár kiinduló pontként említette a magyar zeneoktatást meghatározó intézmények létrejöttét: 1840-ben a Nemzeti Zenede, majd 1873-ban a Zeneakadémia – az előadás gerincét az elmúlt évtizedek bizony nagyon sűrű változásainak közlése – és azok kedvezőtlen hatásainak az elemzésével vázolta az előadó a reális tényeket. *Túrmezeyné Dr. Heller Erika* az ELTE Tanító és Óvóképző kar Ének-zenei Tanszékének docense, „A zene gyökere tudniillik az ének” – az éneklés és a zenei tehetség kapcsolata címmel előadásában kifejtette miként is fejlődik az éneklés készsége a legkisebb kortól, vetítéssel ábrázolva a néhány hónapos kisbabáknak a

zenére való aranyos reagálását. Tudományos alátámasztással bizonyítva, hogy a zenei tapasztalatszerzésben milyen nagy

jelentősége van a jó éneklés készségének. *Dr. Buda Mariann* a Debreceni Tudományegyetem főiskolai docense, Művészetek és tanulás témáját fejtegette, érdekes adatokat közölt, kifejtve, hogy a tudás nem a tanulási helyzet reprodukálása, hanem a tudás felhasználása új helyzetben. Ez alkalommal tudományos alátámasztással is hallhattuk: hogy a heti 1 ének-zene óra már legfeljebb csak a reprodukív készségek stagnálásához elegendő.

A következő napon „telt ház” fogadta a Budapestről érkező *Sapszon Ferenc* Kossuth-díjas karnagyot a Reggeli beénekléshez. Egyre szebben szólalt meg a „terem kórusa” a különböző hangzatgyakorlatok során, közben buzgón jegyzeteltek is, hiszen mindenki kíváncsi volt, mi a varázsa a Sapszon vezette Kórus-család zengő tiszta hangzásának. Majd egy vidám „masszírozás” után a kiosztott most megjelent Kánon füzetből énekeltek Clemens non Papa egyik Sanctus kánonját. E kis gyakorlati bemutatót követte Sapszon Ferenc, a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola alapítójának és művészeti vezetőjének előadása, melynek címe: „*Minden nap énekelni?*” A Kórusiskola koncepció néhány részlete. Az angliai Kórusiskola elveit magában foglaló elvek és a magyar ének-zenei általános iskolák továbbfejlesztett változata alapozza meg a Kórusiskola létét. Sapszon Ferenc évtizedek óta következetesen dolgozik azon, hogy megvalósíthassa a kodályi pedagógia egyik legfontosabb elvét: „*Az általános iskola célja a teljes ember megalapozása.*” A zenei nevelésen belül a megfelelő módszer, a képességek fejlesztése, a zenei élménnyel való találkozás a mindennapok feladatát képezi, de mindezt kiegészíti az a harmonikus légkör ami a boldogabb ember kialakulását eredményezi. És aki bármikor hallotta az iskola különböző korosztályaiból alakult kórusait ezt azonnal megérzi. Minden szakember természetes óhaja hasonló eredményeket elérni, ezért hallgatta mindenki különös érdeklődéssel e nagyon vonzó és tanulságos előadást.

Szordiliszné Dr. Czitovszky Ilona, kutató tanár, a Zene-tanárok Társaságának alelnöke. A Zeneiskolában oktató zenepedagógusok szemszögéből világított rá a zenei nevelés hagyományos és napjaink igényeinek megfelelő oktatásról, hogyan alakítsák ki legjobban azt a bánásmódot, amely felkelti az érdeklődést a klasszikus zene iránt. Megemlítette a ZETA-val való szorosabb kapcsolat felvételét, ahol a szakmai párbeszédre kölcsönös érdek érvényesítésre nyílik

lehetőség. – Nagyon jó volt ennek a megemlítése, talán nagyobb publicitást kellene igénybe venni, mert éppen az előző

napi Szakmai programon megállapítottam, a Zeneiskolai bemutatón kevés konferencia-résztevő volt. Sajnálatos mert egy igen eredeti hangszeres-mesejátékot adtak elő, tanulságos példát mutatva az örömteli zenélésre. (Erről külön cikkben is beszámolunk.)

Dr. Csépe Valéria a Magyar Tudományos Akadémia Központi Bizottságának elnöke, a MTA TTK Agyi Képző Központjának kutatócsoport vezetője, a BME TTK Kognitív Tudományi Tanszék egyetemi tanára és a Pannon Egyetem Többnyelvűség Nyelvtudományi Doktor Iskola egyetemi tanára. Kutatói tevékenysége a beszéd, zene, olvasás területére terjed, az éneknek és zenének az agy fejlődésére, ezzel összefüggésben a beszédfejlődésre gyakorolt transzferhatás szisztematikus vizsgálata vezette. Előadásában több példára is hivatkozott. Kutatóképzésre irányuló munkája sok fiatal doktoranduszt indít erre a területre. A Zenepedagógusok bíznak abban, hogy e sokirányú kutatás alátámasztja, megerősíti a zenetanulás jelentőségét ami eredményezheti az oktatás területén való nagyobb elismertséget.

– A szombat délutáni program „*Győr felfedezése*” volt, városnézés, idegenvezetéssel.

A vasárnap reggeli beéneklés *Katona Tibor* vezetésével ismét, hangulatos, szép kóruséneklést elevenített fel. *Reményi Attila* zeneszerző, a győri Richter János Zeneművészeti Szakgimnázium tanára, A kortárs zene olvasása címen, a legrégebbi és a mai legkülönlegesebb kotta lejegyzéseket mutatta be. Majd Csodálatos népzene címen, *dr. Fehér Anikó* a Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet tudományos munkatársa vázolta sokoldalúan a népzene tudományos és gyakorlati megközelítésének ágazatait, zenével alátámasztva azzal a mindenki számára megszívlelendő tanáccsal, hogy: *Azt tudjuk hitelesen átadni amit magunk is szeretünk!* E gondolathoz kapcsolódott Kodály Zoltán szavait átvéve: „*Győtrelem, vagy gyönyörűség*” címmel *dr. Mindszenty Zsuzsánna*, az ELTE Zenei Tanszék docense, a KÓTA elnökének előadása. Napjaink legfontosabb kérdése és feladata miként tudjuk a zenét, az éneket, a kórusmuzsikát úgy tanítani, hogy valóban gyönyörűség legyen? Mit teszünk és mit tudunk ezért tenni? Szakmánk egyik legfontosabb kérdése napjainkban. A továbbiakban ezt a kérdést feszegette *Ember Csaba*, a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségének elnöke, *Előhang –tartalmi változások az alapfokú zeneoktatásban* című témájában. Hogy munkájuk során segítségre is számíthatnak a tanárok, karvezetők, karnagyok, arra adott néhány választ, *Némethné Fülöp Terézia* az Oktatási Hivatal Győri Pedagógiai Oktatási Központ fősztályvezetője, *Szakmai szolgáltatások lehetőségei a zenei nevelés fejlesztésében* című előadásában.

A Zárszóban, a három napos konferencia eredményeit és tanulságait foglalta össze *dr. Antal Lundström Ilona*. Elismerő szavaiban pozitívan értékelte a program összeállítását, melynek során a zeneoktatás - a zenei nevelés, sokirányú elméleti és gyakorlati megközelítését vázolták az előadások. Kiemelte a péntek délutáni szekcióprogramok gazdag változatát és az irántuk tanúsított érdeklődést, rámutatott a továbbképzések szükségességére és fontosságára, melynek legfőbb tanulsága, hogy ezt a jó példát továbbfejleszteni és folytatni kell.

A végszó legyen a Köszönet hangja.

Győrben hosszú időn keresztül dolgoztak az előkészítésen,

és kik vettek részt ebben? Az ő nevük nem szerepel a programban, talán nem is teljes a névsor, de mindenki: *Dr. Gordánné Oláh Márta, Sipos Tamásné, Szakács Erika, Katona Tibor, Zsigora Csaba* voltak az előkészítés szervezői, és mindenkor készenlétben a megvalósítás zökkenőmentes gördülékeny folyamatában, mindenki elismerését kiváltva. Külön kell megemlíteni a műsorvezető *Reider Szilvia* nevét, aki fáradhatatlan energiával, pontossággal és kedvességgel vezette végig a közönséget három napon keresztül a változatos, színes programon.

A Program a Támogatókat felsorolja, akiket őszinte köszönet illet: Győri Művészeti és Fesztiválközpont, Győri Egyházmegye, Győri Tankerületi Központ, Öt Templom Fesztivál, Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége, Zenetanárok Társasága, Óvodai Nevelés a Művészetek Eszközeivel.

SZEKCIÓ PROGRAMOK

Valamennyi iskolatípus számára szerveződtek programok

május 12-én péntek délután a szekcióvezetők vezetésével, a megadott helyszínen.

Óvoda; *Dr. Gordánné Oláh Márta*. Műsor: Szülői - óvónői kórus gyermekekkel. *Nagy Jenőné* előadása: „Sokszor egyetlen élmény egész életre megnyitja a fiatal lelket a zenének.”

A GYŐRI VASKAKAS LEGENDÁJA

Zenes mese A győri Liszt Ferenc Zenei Alapfokú Művészeti Iskola előadása

A négynapos IX. Győri Zenei Nevelési Konferencia keretében május 12-én délután voltak a szekció programok. Ekkor tartotta a Zeneiskola a „Zenes mese” első nyilvános előadását. A mese feldolgozásának alapja a Győri Vaskakas legendája. Zenéjét *Laczi Emőke* szerezte, vezényelt *Gerencsér Zoltán*, a háttérképeket, amelyek színesítették az előadást, *Vértes Kornél* festményeinek felhasználásával *Sirgely Csaba* készítette. *Vértes Kornél* kivételével mindhárman a zeneiskola tanárai.

Az inspirációt 2016 tavaszán egy pályázati lehe-

Általános iskola alsó tagozat; *Czidor Melinda*. Kreatív énekes-mozgásos játékok készségek és képességek fejlesztésére, *Barabás Edina* előadása. Furulyával az énekórán, *László Balázs* foglalkozása.

Általános iskola felső tagozat; *Sipos Tamásné*. A gyerekek szeretnek énekelni címmel, beszélt *Hraschek Katalin*, és énekelte meg a jelenlévőket. *Czidor Melinda* szól: A Hagyományörzésről és zenei anyanyelvünk megőrzéséről napjainkban.

Középiskola; *Justinné Ládi Etelka*, tartott előadást és a meghívott vendég, *dr. Fehér Anikó*: Mi is a népzene címmel.

Zeneművészeti szakgimnázium; *Gödölle Péterné*. Kodály Zoltán színpadi műveiről szól. *Kekkné Horváth Adél, Nikodém Géza*, „Van a gégecékben olyan hangszer” címmel Kodály és Bárdos tiszteletére fogalmazta meg előadását.

Egyházzenei szekció: *Katona Tibor*. Gregorián ének a mai zeneoktatásban, *Kelemen Áron* - azt követően: Misztériumjátékok és történeti népelemek az esztendő ünnepköreiben, *Dr. Medgyesy S. Norbert*, interaktív előadása hangzott el.

Zeneiskola, szekcióvezető: *Szakács Erika*. A műsor bemu-

tatóján részt vett e sorok írója.

A különleges zenes mesejáték előadása önálló beszámoló érdemel, ami „A Győri Vaskakas legendája” címmel kerül közlésre.

Fotó: *Span Tamás*

Márkusné Natter-Nád Klára

szövegéből idézek: „Már a legelején elhatároztuk, hogy ez az előadás teljesen a miénk lesz; azaz saját zenét és saját szövegkönyvet írunk és természetesen, csak az iskola növendékei fognak a projektben szerepelni! Ilyet tudtunkkal a hazai zeneiskolai keretek közt még senki sem csinált! Témául nagy egyetértésben szintén olyasvalamit választottunk, ami a miénk: a győri Vaskakas legendáját. A lokálpatriotizmusra nevelés kérdéskörére és a történet szomorúan aktuális felhangjaira akkor talán még nem is gondoltunk. Később annál többet... Miután elkészült a dramatizált szöveg, Laczi Emőke kolléganóm vállalta a tizenkét zenei betét kompozíciós munkáját.

Szeptember elején megtudtuk, hogy a pályázat sajnos nem nyert. Bevallom, (a pályázat sikertelenségétől lehangoltan) inkább becsületből, mintsem lelkesedéssel álltam neki a feladatnak, hogy az előadás egyik koordinátora és karmestere legyek. Aztán egyszer a 2-es teremben Emőke belejátszott az első darab zongorakivonatába, és akkor azt éreztem, itt valami olyan születhet, ami nem mindennapi!

Megindult a nagy „növendékvadászat”, hogy a zene a potenciális előadók személyére szabva készülhessen el. A résztvevők száma aztán a próbafolyamat alatt szépen dagadt, a végleges változatban tizennyolc tanárunk, harmincegy növendéke szerepelt. Nagyon változatos társaság gyűlt össze, mind életkorát, mind képzettségét tekintve

És innentől minden további szavam a köszöneté. Kedves Emőke! Köszönöm szépen, hogy vállaltad ezt a hatalmas munkát! Amit létrehoztál, az túlzás nélkül bámulatos! Azért napjainkban nem sűrűn

fordul elő az, hogy tizenéves gyerekek nem egy popslágerért, hanem egy „kortárs klasszikus-zenei darab” fülbemászó dallamait fütyörészik másnap a közismereti sulifolyosóján. (Én a Kálvária úti iskolában többször fültanúja voltam ennek!)

Köszönöm nektek kollégáim azt a rengeteg plusz munkát, amit a – zeneiskolás mércével mérve gyakran igen nehéz szövegek betanítására fordítottatok! Köszönöm nektek, kedves gyerekek, kicsik és nagyok, hogy vállaltátok a megmérettetést! Megszólalt a kezünk alatt a Vaskakas!”

Remek kis zenekar foglalta el a színpadot. Vonósok, fúvósok, ütősök. A zongora betétszámokat mindig más zongorista játszotta. Az előadás során két narrátor szerepelt, egy (4-ik osztályos) kislány és egy (6.osztályos) fiú. 12 tételben felváltva mondták el a történelmi esemény sorozatot, háttérben megjelent a színes vetített képes illusztráció, majd a karnagy Gerencsér Zoltán intésére megszólalt az esemény jellegét kifejező – zene.

Az 1-ső tételben a harangok szólaltak meg. A 3-ik tétel, Győr kereskedő város jellegét imitálta ötletesen megszólaló állathangokkal. A történet középpontja, hogy a törökök elfoglalták a várost. A 4.- 5.- és 6-ik tétel ezt illusztrálja: a hódítók bevették magukat a városba, őrtornyot építettek és a csúcsára egy szélkakat tűztek, a lába alá török félholdat erősítettek. A képen megjelenik Mahmud Ali pasa, kijelenti: ez a város akkor lesz újra szabad, ha a Vaskakas kukorékolni kezd. A következő 7-11-ig tartó tételek érdekes története, zenéje és képei azt illusztrálják, miként mentette meg János a kovácmester fiatal legénye a várost a „fémkakas” hangos kukorékolásával. A 12-ik tételben a Narrátor utolsó mondata: *Ma sok év után a híres Kakas a Győri Városi Múzeumban látható.*

A Zeneiskola dísztermét zsúfolásig megtöltő közönség körében nagyon nagy sikert ért el az előadás. Őszinte elismerés és köszönet illeti *Sziklai Erika* igazgatónőt, az iskola vezetését, hogy ez a nagyszerű produkció, 18 tanár több, mint 30 növendékének közös munkájával megvalósulhatott. Bár a próbák időponti egyeztetése sok nehézséggel járt, úgy a növendékek, mint a tanárok érdekesnek és élvezetesnek találták a betanulás folyamatát, a közösségi munkát, az együttműködést. Az igazi élménypedagógia mellett a téma választásával – a város közel 750 éves múltjából elevenített fel részleteket – a lokálpatriotizmusra nevelés is a legtermészetesebb módon valósulhatott meg.

Csak azt kívánhatjuk hogy ez a remek kezdeményezés példát mutatva nagyobb publicitást érjen el. Terveik szerint szeptemberre a CD is elkészül a „Zenés mesejáték” teljes bemutatásával, reméljük sokfelé eljut, sokan megismerhetik.

Márkusné Natter-Nád Klára

XVII. KODÁLY NAPOK GALÁNTÁN

2017. május 26. és 28. között adott otthont a 780 éves Galánta az 1969 óta háromévenként sorra kerülő **Kodály Napok**nak. A Szlovákiai Magyar Felnőtt Énekkarok Országos Minősítő Versenye a felvidéki magyar kórusmozgalom, valamint Galánta és Mátyusföld legnagyobb ünnepe. Méltán, hiszen több mint 700 énekest, előadót fogadott a város. Ebben az évben, Kodály Zoltán kettős évfordulójának évé-

ben különösen gazdag programmal készültek a szervezők a megemlékezésre. A szakmai előkészítő bizottság tagjai: a Szlovákiai Magyar Zenebarátok Szövetségének elnöke *Szalay Szilvia*, komáromi fuvolanár, több kórus tagja, szólistája, aki a Csengő Énekszó magyar gyermekkarok találkozóinak is

szervezője, gondozója, *Józsa Mónika, Kazán József és Stirber Lajos* karnagyok, a Szövetség elnökségének tagjai. Az ő minden részletre kiterjedő figyelmességüket dicséri a magas színvonalú, örömteli ünnepi hangulatban telt többnapos rendezvény. Köszönjük évtizedeken át tartó ügyszeretüket, értékmentő munkájukat.

A dalosünnepet számos érdeklődőt vonzó rendezvény kísérte. A Galántai Honismereti Múzeumban *Tavaszy Noémi* linómetszet sorozatát mutatták be a nagyközönségnek, amelyeket Kodály Zoltán művei inspiráltak. A Kép-Zene-Szó című kiállítás a galántai születésű karmester *Géczy Olga* és férje festményeit tárta az érdeklődők elé. A művész nő 1975-től külföldön él, és számos magyar zenemű külföldi bemutatását vezényelte. Másfél évtizede érdeklődése a képzőművészet felé fordult és amerikai építész-festőművész férjével közös kiállításra hívták meg a galántai Esterházy kastélyba. (*A reneszánsz kastély felújítása elkezdődött, a megszállt épületrészeket Takács Zsolt, lelkes Eszterházy-kutató, a város alpolgármestere mutatta meg a vendégeknek.*) A kiállítások mellett a minősítő hangversenyeken szereplő énekkarak bemutakoztak a közeli városokban, falvakban is, hogy elvigyék a közös éneklés örömét, bemutatkozásuk adjon példát és önbizalmat a helyi éneklő csoportoknak.

Az ünnepelés Kodály Zoltán – 1943 óta Galánta díszpolgárának – életét bemutató kiállítással kezdődött a Városháza aulájában. A „**Kodály hangja a zenében Magyarország hangja**” címmel sok értékes fénykép és kézirat másolata valamint idézetek gyűjteménye volt látható a 20 kétnyelvű poszteren.

A vendégeket *Kolek János*, a galántai Városi Művelődési Központ igazgatója köszöntötte, akinek üdvözlő beszédéhez csatlakozott *Mézes Rudolf*, a Csemadok országos alelnöke, a rendezvény fáradhatatlan „lelke”, *dr. Molnár Imre* a pozsonyi Magyar Intézet igazgatója és *Takács Zsolt* Galánta város alpolgármestere. A **galántai Kodály Zoltán Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola gyermekkarát** *Balogh Csaba* karnagy vezette, aki több mint 50 éve az iskola kórusának karnagya. A gyerekek üde hangú énekét örömmel hallgatta a közönség.

Az esti nyitóhangversenyen Deákin, a római katolikus templomban a **Deáki Nefejeics Vegyeskar**, a **Füleki Melódia Nőikar** és **Veszprém Város Vegyeskara** szerepelt. Az énekkarokat és a templomot megtöltő hallgatóságot néhány közösen énekelt mű ölelte egybe, a fesztivál szívet melengető nyitányaként.

A következő nap 19 kórus mutatta be versenyműsorát, amelyben Kodály Zoltán művei is szerepeltek. Az eddigi évek szereplői közül hat kórust nem hallhattunk, de kilenc újabb együttest ismerhetett meg a közönség.

Az értékelő bizottság – *Erdélyi Ágnes, Hartványi Judit, Kertész Attila, Kollár Éva, Kneifel Imre, Mindszenty Zsuzsánna - Erdei Péter* elnöklésével örömmel hallgatta az elhangzó művek jó, számos esetben magas színvonalú előadását, az együttesek művészi fejlődésének bizonyítékát. A kórusok repertoárját 20 magyar mű és 31 külföldi zeneszerző alkotása tette színessé. Úgy gondolom természetes, hogy Kodály Zoltántól hangzott el a legtöbb kórusmű. Hallhattunk Kodály Zoltán által gyűjtött népdalt, bicínia-csokrokat, népdalfeldolgozásokat, klasszikus költőink megzenésített verseit, a záró hangversenyen pedig megszólalt a Galántai táncok című zenekari mű és a Budavári Te Deum. A megszólaltatott Kodály műveket Karai József, Bartók Béla és Bárdos Lajos kompozícióinak száma közelített meg. A 31 idegen nyelvű mű mind más-más zeneszerző alkotása volt, képviselve a reneszánsz, a barokk, a romantika és a XX. század kórusirodalmát. Ez utóbbi csoportba 15 mű tartozott, azt mutatva, hogy a karnagyok szívesen fordulnak kevésbé ismert kortárs szerzők felé, de választásuk nem mindig felel meg a minőségi igényesség követelményeinek. A megújulásra való szándék

minden esetre követendő példa.

A rendezvény harmadik napján délelőtt a zsűri szakmai értékelést tartott. Ezt koszorúzási ünnepség követte Kodály Zoltán emlékművénél. Méltató beszédek után, közös énekléssel kísérve helyezték el koszorúikat a kórusok és az ünnep vendégei, így a KÓTÁ-nak, a Magyar Kodály Társaságnak és az MKT Pécsi Tagcsoportjának képviselői.

Délután a XVII. Kodály Napok gála hangversenyére és a díjkiosztásra került sor.

A minősítés négy kategóriájában a következő eredmények születtek: 2 kórus kapott aranykoszorús minősítést a zsűri dicséretével -

Concordia Vegyeskar, Komárom

(karnagy: *Stubendek István*)

Kodály Daloskör, Galánta

(karnagy: *Józsa Mónika*)

9 kórus aranykoszorús minősítést, 6 kórus ezüstkoszorús minősítést és 2 kórus bronzkoszorús minősítést ért el. A hangversenyen minden kórus a zsűri által kiválasztott egy művet énekelte. Az ünnepélyes díjkiosztás után, befejezésül az összkar Rajter Lajos: Mátyusföldi népdalcsozor összeállítását (vezényelt: *Stubendek István*), Kodály Zoltán: Fölszállott a páva című kórusművét (vezényelt: *Józsa Mónika*) és Kodály Zoltán: A magyarokhoz című kánonját (vezényelt: *Kollár Éva*) énekelte.

Este, a záróhangversenyen, a galántai Szent István király római katolikus templomban a **budapesti Műegyetemi Zenekar** és **Veszprém Város Vegyeskara** (karigazgató: *Erdélyi Ágnes*) koncertjén a Galántai táncok és a Budavári Te Deum nagysikerű, méltó befejezése volt a XVII. Kodály Napoknak. Vezényelt: *Erdélyi Dániel*.

Őszinte köszönet illeti a karnagyokat, kórustagokat, a világhírű zeneszerző életműve előtt fejet hajtó szereplőket, a szervezőket: a Csemadok Országos Tanácsának megbízottait, a Galántai Területi Választmányt, a városi szervezet tagjait, önkormányzatokat.

Galánta Kodály Zoltán életének egyik legjelentősebb helyszíne volt. A gyermek Kodály népdalokkal való találkozásának városa, majd a tudós innen indult népdalgűjtő útjára, kultúránk, zenénk gyökereihez. Felbecsülhetetlen értékű művészete, a tudás és nemzetnevelő öröksége az itt kapott élményekből táplálkozva lett a világ kincsévé.

Kívánjuk, hogy Galánta legyen a várost is híressé tevő nagy zeneszerző életművének éltetője, és folytassa a majdnem öt évtizeddel ezelőtt elindított nagyszerű hagyományt!

A **XVII. Kodály Napok** sikere, sok szépsége adjon a további munkához erőt és lelkesedést a magyar kultúrát hordozó együtteseknek, vezetőiknek és támogatóiknak!

Hartyányi Judit

A IX. SZOVÁTAI TAVASZI KÓRUSFESZTIVÁL

Tapasztalat szerint, ha egy művészi rendezvényt öt alkalommal folyamatosan évente sikerül megszervezni, akkor az, az illető esemény vitalitását, szükségességét, erkölcsi hasznát és esztétikai értékét bizonyítja.

2017. április 22-én, szombaton, Szováta kilencedik alkalommal szervezték meg, az immáron hagyományossá minősült **Szováta Tavasz Kórusfesztivált**. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy ez a Sóvidék egyik legrangosabb komolyzenei, énekari rendezvénye, hiszen idén is, Budapestről Bukarestig nyolc énekegyüttes mutatta be tudását, magasszintű felkészültségét. A fesztivál mottója Leopold Mozarttól származik, „Az énekes zene a hangszeres zene örök ideálja”, amely latens módon arról árulkodik, hogy a hangszeres zene soha nem lesz képes megszólaltatni azt az ideatizált, tökéletes hangszínt, amelyre csak az emberi hang képes... Nem is beszélve arról a helyzetről, amikor a vokális muzika tökéletesen, ha úgy tetszik eszményien mutatkozik be. Nagy örömeinkre ezen a fesztiválon erre is volt példa.

A fesztivál, a résztvevő énekarok lovashuszárs és fúvószenekari kísérettel történő felvonulásával kezdődött, ahol nagy örömeinkre városunk polgármestere **Fülöp László Zsolt**, a fesztivál fővédnöke, jelenlétével nyomatékosította az esemény fontosságát. A felvonulók között, a KÓTA részéről, **Somogyváry Ákos**, a kórusok minősítő bizottságának elnöke is jelen volt, aki egyben az Erkel Társaság elnöke is. A hangszeres zenét a csíkkozmási Tuzson János Fúvósegyüttes szolgáltatta, **Köllő Ferenc** karnagy hozzáértő irányításával.

A IX. Szováta Tavasz Kórusfesztivált Szováta város Polgármestere nyitotta meg. Méltató szavaival kitért a rendezvény fontosságára, büszkén vállalván a fővédnöki minőséget, mert valóban egy magas szinten szervezett, az erdélyi magyar kóruskultúra ápolását szolgáló esemény tanúi lehetnek az itt megjelent együttesek.

Köszöntötte a Fesztivált **Mester Zoltán** is, a Bernády Közművelődési Egylet elnöke. Méltató szavait Rónay György fordításában elhangzott lírai képsor foglatába helyezte: „Gyűlj ki, égi szikra lángja, Szent öröm, te drága, szép! Büvökördbe, ég leánya, Ittas szívünk vágyva lép”, parafrázálván a márciusban 190 éve elhunyt Beethoven IX. szimfóniájából a gondolatiságot, amely a 9. Szováta Tavasz Kórusfesztivál kezdetekor erre a színpadra kívánczik.

Tóth Guttman Emese, a Romániai Magyar Dalos szövetség elnöke, üdvözlő beszédében kiemelte a fesztivál hiánypótló jellegét és magasszintű szervezethez, művészi színvonalát, összetartó erejét.

Fülöp Judit az Intermezzo Kamarakórus karnagya, a Fesztivál főszervezője beszédében kiemelte,

hogy hittel, kitartással munkával, az élet minden területén, így a zeneművészetben is, bármit el lehet érni és megtartani, vagyis hagyományt lehet teremteni a kórusmuzsikának ott is, ahol addig az nem volt. Beszélte az összkari művek fontosságáról, az Erdélyben működő énekarok minősítési lehetőségéről, művészi hasznáról, lényegéről. A műkedvelő kórusok találkozója, ünnepe, fesztiválja van ma Szováta, ahol a saját zenei –művészi énekkultúránk felemelése érdekében, minősítést is igénylünk. A szováta kórusfesztiválnak köszönhetően, az idei minősítéssel együtt immár 13 énekkar tartott igényt erre a lehetőségre. Jó hírnevünknek, a rendezvény magas esztétikai értékének köszönhetően, az idén is nemcsak Erdélyből, hanem Budapestről is érkezett egy gyerekkar minősítésre. Azt tartja tevékenysége fő céljának, hogy magasszintű énekari kultúra legyen ebben a kisvárosban. Szováta ne csak turizmusáról, gyógyászati központjáról, üdülő városi minőségéről legyen híres, hanem kóruskultúrájáról is.

Az idei fesztiválon és minősítő hangversenyen nyolc énekkar mutatkozott be, ebből kettő kérte a minősítést: a **budapesti Liszt Ferenc Gyermekkar**, **Kovács Katalin** vezényletével és a **székelyudvarhelyi Székelydalegylet**, **Kovács László** vezényletével. Idén a KÓTA minősítő bizottságának elnöki tisztségét **Somogyváry Ákos** karnagy, az Erkel Ferenc Társaság elnöke, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége Tanácsadó Testületének elnöke töltötte be, aki a Magyar Olimpiai Bizottság felkérésére, Erkel Ferenc partitúráját alapul véve készítette el a MÁV Szimfonikus Zenekarral közösen a Himnuszok azt a verzióját, amely mindig felcsendül a világversenyeken, és aki egyben Erkel Ferenc szépunokája.

A minősítő bizottság második tagja a KÓTA elnöksége kérésére, **Dr. Orosz-Pál József**, a Marosvásárhelyi Művészeti egyetem docense, **Nagy István**, EMKE díj, Bartók Béla Emlékdíj, Kodály-Bárdos emlékdíj, Hargita megye Kultúrájáért díj, Udvarhelyszék kulturájáért díj birtokosa, valamint a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, több kórus karnagya, az Intermezzo Kamarakórus tagja.

A Fesztivált a Csíkkozmárról érkezett **Tuzson János Fúvósegyüttes** nyitotta meg, **Köllő Ferenc** karnagy vezényletével. Műsorukkal jó hangulatot teremtve a rendezvénynek.

A szováta **Intermezzo Kamarakórus**, **Fülöp Judit** vezényletével, a fesztivál szervezői, a tőlük megszokott magas szinten szólaltatták meg a kórusműveket. A kislétszámú csapat homogén intonációjával tette emlékezetessé ezt a fellépést is.

Az első minősítést kérő együttes a budapesti **Liszt Ferenc Gyermekkar** volt, **Kovács Katalin** karnagy vezetésével. A gyermekkar nagy szerűen szerkesztett, jó karakterekkel, homogén módon szólaltatta meg a Tolna-megyei népdalcsoportot, magabiztosan, kottahűséggel adta elő a reneszánsz, illetve a XX. és XXI. századi kórusműveket. A zsűri „Arany Diplomával” (Éneklő Ifjúság) minősítéssel illette az együttest. A Kodály gyermekkarok előadásáért „Elismrő Oklevél”-lel méltányolta teljesítményüket.

A második minősítést kérő együttes a székelyudvarhelyi **Székelydalegylet** volt. Ez a férfikar a történelmi Magyarország egyik legrégebbi együttese. 1868 tavaszán alakult, megalakulásuk után nem sokkal Erkel Ferenc is vezényelte a férfialárdát. A különböző politikai, társadalmi rendszereket átvészelt Székelydalegylet, jelenleg 36 fővel, zömében idősödő tagokkal viszi tovább a stafétát, **Kovács László** viszonylag fiatalabb karnagy irányításával. Igyekeznek soraikba bevenni fiatalabb kórustagokat is, így hangzásban is egységesebbé

téve előadásukat. A választott repertoár tükrözi az együttes profilját és határon-túli férfikarként a dalárda történelmi státusát. Műsoruk előadását a zsűri „Gálakórus” fokozattal értékelte.

A nyáradszeredai **Bocskai Dalkör**, *Ferencz Csaba* karnagy irányításával, változatos, több korszakot magába foglaló műsorukkal, szép kiegyensúlyozott hangzással örvendeztette meg a nagyszámú hallgatóságot. Sajnos ők nem kértek minősítést.

A marosvásárhelyi **Művészeti Egyetem Szalman Lóránt Vegyeskara**, a tavaly Arany-dícsérettel minősítést szerzett együttes, leendő ének-zenetanárokból álló énekkar, *dr. Orosz-Pál József* irányításával, lelkesen, szép kiejtéssel, hangszínnel, jó tempó választással adta elő repertoárját. A szereplés érdekessége, hogy láthattunk, hallhattunk négy jövődébeli karnagyot is, akik igyekeztek a művekre jellemző karatereket szépen megformálni. Érdeemes megemlíteni mindannyiuk nevét: *Iszlai Tamás és Köllő Emese* III. éves alapképzésű, *Orbán Kálmán* I. éves mesteri, *Molnár Ottilia* II. éves mesteris hallgatók.

A sepsiszentgyörgyi **Kríza János Vegyes Dalárda**, *Dénes-Kárácsony Gabriella* egyedi formában történő irányításával, az énekkar átlagéletkora ellenére, magas színvonalon, stílusosan mutatta be műsorát. Érthető, hogy zömében egyházi műveket szólaltattak meg, de a világi műveket is nagyszerűen adták elő.

A bukaresti **Chorus Baratia**, *Fekete Klára Melinda* vezetésével, maroknyi létszámú együttes, ennek ellenére kiegyensúlyozott hangszínnel, zömében eredeti latin nyelven adták elő egyházi műveiket. A kórus átlagéletkora fiatal, de énekel benne anya-lánya is. A karnagy tősgyökeres bukaresti, ott született, angol szakos tanár, „mellékfoglalkozásként” elvégezte a zeneakadémia magánének szakát. Így az ő vezetésével állandó résztvevői a bukaresti magyar nyelven celebrált miséknek a Ferenc-rendi Barátok templomában.

A fesztiválon fellépő utolsó énekkar, a tavaly megszerzett **Gálakórus minősítésű nőikar**, *Orosz-Pál József* vezetésével. Az együttes székhelye Székelyudvarhely, de ahányan vannak annyi helyen élnek és tevékenykednek, de a kórusmuzsika kedvéért havonta összegyűlnek egy-egy vándorpróbára. Ez alkalommal első sorban XX. századi műveket adtak elő, a tőlük megszokott színvonalon.

Az idei összkari művel, Birtalan József: *Kiöntött a Kisküküllő* című népdalfeldolgozásával, köszöntötte a Fesztivál, az idén 90. születésnapját ünneplő szerzőt. Sajnos betegség miatt a Birtalan házaspár nem tudott részt venni az ünnepségen, így Birtalan Judit karnagy helyett, a fesztivál főszerzője *Fülöp Judit* vezényelte az összkart. Az itt megjelent 300 dalos lelkes énekével ünnepelte, az erdélyi származású

Liszt Ferenc Gyermekkar Budapest vezényel: Kovács Katalin

zeneszerzőt. A fesztivál bemondója *Szász Bernadett* középiskolás tanuló volt, aki szép beszédével, hangszínnel méltón része volt az előadásnak.

Végighallgatva az egész napi programot úgy érezzük, hogy az idei fesztivál is felsorakozott magas színvonalú művészi megnyilatkozásával az előző évekéhez. Hiszen az idei sok kórusmű, sok korszakot megszólaltató zenedarab, nagyon jó előadásban hangzott el. Reménykedünk abban, hogy a jövő évi, immáron jubiláló 10. rendezvény hasonló színvonalú lesz, amihez sok erőt egészséget, kitartást kívánunk a szervezőknek és támogatóiknak egyaránt.

Dr. Orosz-Pál József

- **FELHÍVÁS** -
ZENÉS VASÁRNAP DÉLELŐTTÖK BUDAPEST MÚZEUMAIBAN
2017. október 1. – 2018. június 30. között

Szeretettel várjuk kórusaink írásbeli jelentkezését.

Vasárnap délelőtti hangversenyeket az alábbi múzeumokban tartunk:

- Magyar Nemzeti Galéria - Budapesti Történelmi Múzeum

További információ: **KÓTA** Titkársága 1537. Budapest, Pf.: 406. Telefon: +36-30 943-0933 E-mail: kota@kota.

ÉNEKLŐ IFJÚSÁG DALOS TALÁLKOZÓ VONYARCVASHEGYEN

Április 26-án **28. alkalommal** adott helyet iskolánk a környék kórusai számára megtartott **Éneklő Ifjúság Dalos Találkozó**nak. Iskolánkban a zenei nevelésnek megbecsült helye van a többi iskolához viszonyítva. Az egyre nehezebbé váló helyzet ellenére a zenei nevelés szerves részét képezi a nevelő-oktató munkának. A karéneklés művészi szépsége emberformáló ereje és léleknevelő hatása óriási. A kórustalálkozó immár tradicionális eseménnyé vált a térségi iskolák körében. Az évről évre visszatérő énekkarok működésében, fejlődésében mindig mérföldkőnek számít a rendezvény. A diákekkarok rangos szereplési lehetőségként tartják számon a kórustalálkozót, ami alkalom a megújuló repertoárok ünnepélyes bemutatására, a közös éneklés örömeinek átélésére. A kórusban éneklés, a szereplési lehetőségek adják tanulóinknak a közösségi érzés örömét, élményét.

A találkozón már hagyomány, hogy a bemutatkozó előadás előtt a jelenlévő kórusok közösen eléneklik a nyitódalt, mellyel ezúttal Maros Rudolf zeneszerző születésének 100. évfordulójáról kívántunk méltó módon megemlékezni. Kétszáznegyven

diák előadásában csendült fel Maros Rudolf Háros felől című műve a **Zalai Balaton-part Ifjúsági Fúvószenekar Kiszenekarának** kíséretében, **Kiss Tamás** karnagy vezényletével.

A kórustalálkozó műsora hangszeres muzsikával kezdődött, a Zalai Balaton-part ifjúsági Fúvószenekar utánpótlás kiszenekarának játékát hallhatta a közönség. (**Kiss Tamás karnagy**)

A vendég énekkarok sorában ott volt a **Hévízi Ilyés Gyula Általános Iskola felsős, illetve kicsinyek kórusa** (**Holczerné Szabó Ágnes**), a **Tapolcai Bárdos Lajos Általános Iskola Kicsinyek Kórusa** (**Sellyei Cseh Ágnes**), a **Pécsi Testvérvárosok Terei Általános Iskola nagykórusa** (**Taschnerné Sértő Ágnes**), a **Vonyarcvashegyi Eötvös Károly Általános Iskola kórusa** (**Bujtorné Nagy Judit, Kiss Tamás**).

**„Egy nemzetnek nemcsak az a fontos,
vannak-e értékei, hanem az is,
Hogy vannak-e értékeinek megbecsülői.”**

A résztvevő öt kórus a műsor összeállítása során nem feledkezett meg Kodály Zoltán halálának 135. évfordulójáról sem. A Pécsről,

Tapolcáról és Hévízről érkezett diákok, kiegészülve a vonyarcvashegyiekkel és a Zalai Balaton-part Ifjúsági Fúvószenekar Kiszenekarával, színvonalas produkciókat adtak elő. A helyiek jóvoltából még egy ritka hangszerrel, a kazuval is ismeretséget köthettek.

A rendezvény díszvendége volt **Balázs Árpád** Erkel-és Magyar örökség-díjas zeneszerző Erdemes Művész községünk díszpolgára, aki szakmai értékelésével segíti a kórusok munkáját.

A program Balázs Árpád vezetésével a karvezetői körben tartott konzultációval zárult.

Egy rendezvény életében a 28 éves múlt már történelmi jelentőségű és joggal mondható hagyománynak. Isaac Newton természettudós mondta, hogy *„Az emberek túl sok falat építenek és túl kevés hidat.”* Úgy gondolom, ez a rendezvény hidakat épített a résztvevők között tágabb viszonylatokban is.

Köszönet azoknak, akik ezt a hagyományt életre keltették, felvirágoztatták és támogatták, aminek segítségével lassan három évtizede életben tarthattuk rendezvényünket. A mai rohanó világban érdemes kihasználni minden olyan lehetőséget, ami értéket közvetít és gazdagít.

Bujtorné Nagy Judit
kórusvezető

IX. PÜNKÖSDVÁROSI KÓRUSFESZTIVÁL BAJÁN

Baja városa május 13-14-én kilencedik alkalommal rendezte meg hagyományos kórustalálkozóját, amelyen az elmúlt évek során 26 város 34 énekkara mutatkozott be, s amelyen ezúttal hét énekkar vett részt.

A Bácskai Kultúrpalotában megtartott hangversenyen *Fercsák Róbert* polgármester úr köszöntötte a közönséget és a résztvevő dalosokat, majd *Kertész Attila* Liszt-díjas karnagy ünnepi szavakkal emlékezett Kodály Zoltánra, kiemelve a mester pedagógiai, nemzeti tanítói tevékenységét.

Pethő Attila ragyogó műsorvezetésével kezdődött a kórusok bemutatkozása.

Először a házigazda **Liszt Ferenc Énekkar** mutatkozott be. Karl Jenkins: *Stabat Mater* című művének első tételét hallhattuk /*Cantus lacrimosus*/ színes, változatos előadásban. Közreműködtek: *Dankó József* /zongora/, *Lájer Konrádné és Wolfárné Tóth Mária* /fuvola/, *Bellyeiné Horváth Györgyi* /cselló/ és *Koós Zoltán* /ütőhangszer/. *Makkai Gézánné* nagyszerű érzékkel irányította a nagy múltú kórust és kamarazenekart.

Őket a **Bátaszéki Pedagóguskórus** követte *Sümegei Katalin* vezényletével. Tiszta, szép éneklésükkel, változatos műsorukkal nagy sikert arattak. Elhangzott *Gárdonyi Zoltán*: *Szívemnek kősziklája*, *Ola Gjeilo*: *Ubi caritas*, *Farkas Ferenc*: *Pataki diákdalok*, *Karai József*: *Sárközön végig /népdalfeldolgozás/* és egy macedon népdal: *Sto mi milo*. Ez utóbbi ritmikus előadása különösen tetszett.

Ismét a **Liszt Ferenc Énekkar** lépett a közönség elé. *William Gomez*: *Ave Maria* című /zongora *Dankó József*, hegedű *Kubán Lóránd*/ művét, *Kodály Zoltán*: *Három gömöri népdal* és *Karai József*: *Estéli nótázás /zongorán kísért *Dankó József*/* című műveket szólaltatták meg átél, szövegű előadásban. Különösen tetszett a Gomez-mű szó-lókkal gazdag ihletett előadása.

A **Tavaszi Nők** *Tóth András* vezényletével *Karai József*: *Tavaszi dal* című művével kezdte műsorát. Egységes kórushangzás, tiszta intonáció jellemezte előadásukat. A továbbiakban könnyebb hangvételű műveket szólaltattak meg. *Emilia Torrini*: *Serenade The Dawn*

James Horner-Will Jennings: *My Heart Will Go On*

Matt Corby: *What The Devil Has Made /Tóth András feld./*

Ben Oakland-Milton Drake: *Java-jive /Tóth András feld./*

Végezetül *Horváth Jenő-Tóth András*: *Tiroli bocik* művét énekeltek.

A csupa zongorakíséretes mű egysíkúvá tette műsorukat, szívesen hallgattunk volna egy-két a cappella művet, nem is beszélve Kodály Zoltánról. Hogy többféle stílusban is jártasak, azt a másnapi templomi fellépésük igazolta. Kár, hogy a Bácskai Kultúrpalotában összegyűlt közönség ezt nem élvezhette.

Szünet előtt a **Family Singers Énekegyüttest** hallhattuk. A *Tóth Vilmos* művészeti vezető családtagjaiból – aprajától a nagyjáig - összeállított együttes igazi kuriózuma a magyar kóruséletnek. Létszámuk a művek jellegétől függően változott, de nem haladta meg a 8 főt. Tiszta tekintet, tiszta hang jellemezte valamennyi művüket. Változatos műsorukban *Bárdos Lajos*: *Cantemus c.* darabjában, miként valamennyi műsorszámukban tökéletes volt az összhang művészeti vezető és dalosai között. *Thomas Morley*: *Come, lovers, follow me* jó stílusban megszólaltatott mű, csakúgy mint *Lennon-McCarney*: *Blackbird Singing in the Dead of Night* örökzöld dala is. *Vyautas Miskinis*: *Ave Re-*

gina coelorum nagyszerű mű, nagyszerű előadásban örvendeztette meg a közönséget. Műsoruk második részében *Kodály Zoltán /Csalfa sugár/*, *Karai József /Új regösének/*, *Kocsár Miklós /Snatch/* és *Kocsár Miklós*: *Jó szánút, jó fejsze* című művekben azonban érződtek az együttes létszámbeli korlátai.

Szünet után a **Szekszárdi Madrigálkórust** hallhattuk, *Dr. Jobbágy Valér* Liszt-díjas karnagy vezényletével. A 24 fős énekkar egységes hangzásukkal, tiszta intonációjukkal, pontos indításával tűnt ki. Változatos műsorukban először *Giuseppe Come*: *Thirsi morir volea* énekeltek. Ezt követte *William Child* *Magnificat* darabja. Mindkét műben szép dallamíveket, zárlatokat hallhattunk. *Max Bruch*: *Palmsonntagmorgen* kórusműben a kidolgozott dinamikai megoldásoknak örülhettünk. *Edward Elgar*: *Serenade* tökéletes ritmusban szólalt meg, gyönyörű volt *Michel Hostetter*: *Chanson du soir* és a műsort záró *Orbán György*: *Fancy* kompozíciója. Összességében is elmondható, hogy a Szekszárdi Madrigálkórus a fesztivál legnagyobb zenei élménye volt.

A **MOH Iuventus Cantat Somborskog Pevackog Društva** énekkar *Milan Radišić* és *Fedor Prodanov* akadémiai professzor irányításával először *Vodnansky*: *Rorando coeli* művét szólaltatták meg, Kiegyenlített hangzás, szép lezárások jellemezték előadásukat. Átélt éneklés, szép dinamikai váltások jellemezték *Rei Juan IV Portugal*: *Crux fidelis* és *Pedro Escobar*: *Clamabat autem mulier* darabok éneklését. *Juliana Denisova*: *Pesma Bogorodici*, *Stefan St. Mokranjac*: *Tebe pojem* és *Serafin Bitunov*: *Kadisha* művekben gyönyörű szólókat hallhattunk. Ez utóbbi mű igazi kuriózum volt, szíriai keresztény éneket nem minden nap hallhat a magyar közönség. A kórus biztos intonációja, homogén hangzása, a nálunk ritkán hallható szép művek nagy élmény volt a közönségnek, amit az hálás tapsal jutalmazott.

Végezetül a *Durányik László* vezette kecskeméti **Miraculum Gyermekek** hallhattuk. A nagy hírű gyermekkar először egy népdalt énekelte – *Édesanyám vót az oka mindennek* – átél előadásban.

A továbbiakban négy *Kodály* művet hallhattunk. Nagyszalontai köszöntő, *Zöld erdőben*, *A 150. genfi zsoltár*, végezetül *Pünkösdlő*. Valamennyi művet kotta nélkül énekeltek, mindvégig jellemző volt előadásukra a tiszta intonáció, az átgondolt, nagyszerű dinamikai megoldások, érthető szövegmondás, szép ívek és lezárások. Kiváló műsoruknak méltán tapsolt a telt házasközönség.

A koncert legvégén valamennyi kórus előadásában *Halmos László*: *Jubilate Deo universa terra* című művét vezényelte *Milan Radišić*.

Mivel ez a kórusünnep nem verseny, hanem fesztivál,

tívál, minden kórus díszoklevelet és ajándékot vehetett át. Az értékeléskor *Kertész Attila és Nagy Ernő* zsűri tagok köszönték meg a kórusoknak és karnagyaiknak a felejthetetlen estét.

Másnap délelőtt a Barátok Templomában ünnepi

szentmisén vettek részt a kórusok, zárásként pedig *Lukin László* sírjánál helyezték el az emlékezés koszorúit.

A két napos rendezvény igazolta a város vendégszeretét. Köszönjük a szervezőknek és rendezőknek a felejthetetlen pillanatotokat.

Nagy Ernő

ARANY 200

“Száll a madár ágrul ágra, száll az ének szájrul szájra”

Kiemelkedő rendezvény színhelye volt a VII. kerületi Madách Imre gimnázium díszterme március 2-án este. *Krasznai Gáspár* ének-zenetanár, kiváló karnagy és zongorista szervezésében és irányításával emlékeztek meg a résztvevők és a vendégek **Arany János születésének 200. évfordulójáról**. Az est azonban nemcsak a kiemelkedő költői nagyságot idézte meg versein keresztül, hanem azon tehetségére is ráirányította a figyelmet, amely kevésbé ismert a laikusok körében: Arany zeneszerzői működését állította a középpontba. Összesen öt olyan dallamot hallhattunk, amelyeket Arany komponált. A költő pályája vége felé ugyanis zeneszerzéssel is foglalkozott, ám megfelelő összhangzattani képzés hiányában harmóniakat egyszólamú dallamaihoz nem írt. Halála után nem sokkal ezeket *Bartalus István* zongorakísérettel látta el, majd közülük négyből 1892-ben *dr. Harrach József* karnagy énekkari átíratot is készített, amelyek a koncerten mind felcsendültek.

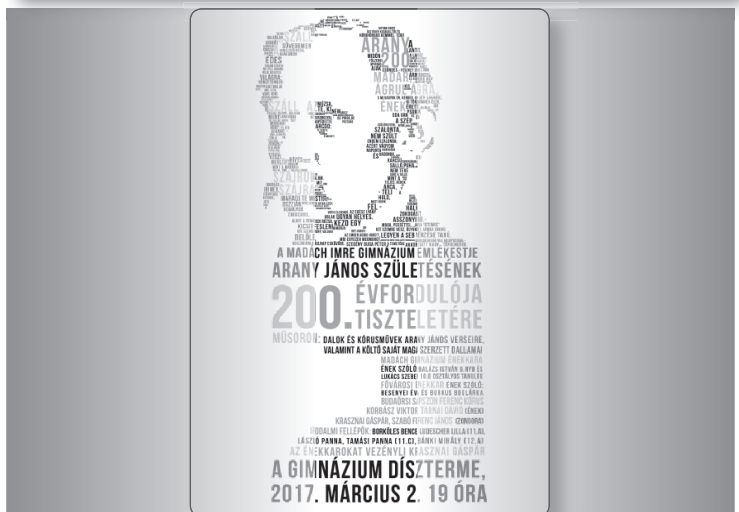
A műsor másik részét pedig azok a zeneművek alkották, amelyekhez az Arany-szöveg szolgált inspirációul. Hallhattunk Arany-verseket *Simonffy Kálmán, Bartalus István, Szendy Árpád, Reinitz Béla, Kodály Zoltán, Kadosa Pál és Lóránd István* megzenésítésében. Az est egyik kiemelkedő pontja volt *Sztojanovits Jenő* *Rege a csodaszarvasról* című művének előadása *Szabó Ferenc János* zongoraművész közreműködésével.

Az öttételes darab énekkari szólamait a Fővárosi Énekkar nőikara szólaltatta meg, nem véletlenül: 1912-ben maga a szerző, *Sztojanovits Jenő* alapította meg az immár 105 éves együttest.

A közreműködő kórusok – **Fővárosi Énekkar** (ének szóló: *Besenyei Éva és Burkus Boglárka*), **Budaörsi Sapszon Ferenc Kórus**, valamint a **Madách Imre Gimnázium Énekkara** (ének szóló: *Balázs István és Lukács Szeben*) – és szólolisták – *Korbász Viktor és Tarnai Dávid* – mellett az iskola tanulói – *Borköles Bence, Ludescher Lilla, László Panna és Bánki Mihály* – idézték meg versekkel Arany alakját, szellemiségét. A program lezárásaképpen pedig a közönség bevonásával énekelhettük el a legismertebb Arany versre komponált dalt, a *Süvegemen* nemzeti szín rózsát, *Fónagy József* dallamára.

Dr. Hadikné Dr. Végh Katalin

*a Madách Imre Gimnázium magyar-orosz szakos tanára,
magyar munkaközösségének vezetője*

NépzeneSzó

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESÉK OLDALA

TAVASZKÖSZÖNTŐ DALOS TALÁLKOZÓ

„Ne azt keressétek, ami széthúz és megoszt benneteket, hanem azt, ami összeköt” - Szent Pál apostol gondolatával nyitotta meg szombat délután *Tirhold Kármén*, a Német Nemzetiségi Önkormányzat Környe elnöke a Német Nemzetiségi Dalkörrel közösen szervezett Tavaszköszöntő Dalos Találkozót a Művelődési Házban, majd hozzátette, hogy a házigazdák települése is így gondolkodik.

A boldogságunk kulcsa a saját kezünkben van, gondolatainkban és tetteinkben gyökerezik. Mindenkinek hozzá kell tennie valamit képességei és tudása szerint az egyéni és közös boldogulásunkhoz. És úgy érzem, mindenki hozzá is teszi a magáét nem csekély mértékben. Ám ahhoz, hogy az a bizonyos kulcs ne csak nyissa, de ki is tárja előttünk a boldogság kapuját, más is szükséges. Meg kell őriznünk a gyökereinket, a hagyományainkat, az anyanyelvünket, a kultúránkat, az irodalmunkat, hiszen ezáltal az önazonosságunk válik láthatóvá – fogalmazott, köszönetét fejezve ki valamennyi jelenlévő számára, hogy a hagyományörzés szép példájával járnak élen.

Ezt igazolta az elsőként színre lépő **Környei Hagományörző Német Nemzetiségi Gyermekcsoport** is, akik szereplése minden rendezvény üde színfoltja és elragadtatót mosolyt csal az arcokra. Ők jelentik a jövőt, a folytatást, s a reményt, hogy a falubeli hagyományörzők törekvései nem hiábavalóak.

A program során a folytatásban másfél órán keresztül szóltak az énekek, sváb dalok a közelebről, távolabbról érkező vendégek előadásában. A jó szomszédra mindig lehet számítani – hangzott el a **Kecskédi Német Nemzetiségi Dalárda** műsora előtt, amely CD-n is bármikor meghallgatható, hiszen az énekkar 5 éve *Karsai Klára* művésznő szakmai segítségével elkészített és kiadott egyet. A több mint négy évtizedes múltra visszatekintő **Pusztavámi Német Nemzetiségi Énekkar** előadásával ízelítőt adott abból, hogy a Kórusok országos minősítőjén méltán nyertek el eddig két ezüst, 2013-ban pedig Kiemelt Arany fokozatú minősítést. A pusztavámiak a hagyományápolás generációkat összekötő erejét is példázták, hiszen tagjaik között a legidősebb 80 esztendő, a legfiatalabb pedig a harmincas éveiben jár. Lassan fél évszázados gyökerekkel dicsekedhetnek a taksonyi vendégek is, hiszen a ma már vegyeskórus alapjait 1968-ban férfiak tették le, majd 1971-ben megalakult a női kórus is. Repertoárjukban a magyarországi német népdalok mellett világi és templomi kórusművek is szerepelnek. A **Taksonyi Női Kórus** négy népdallal

Német Nemzetiségi Önkormányzat Környe és a Német Nemzetiségi Dalkör Goór Józsefné karnagy

ajándékozta meg a környei rendezvény résztvevőit, a férfiakkal kiegészülve pedig egy dalkoszorút nyújtottak át *Kreiszl László*, a Magyarországi Német Ének-, Zene- és Tánckarok Országos Tanácsa (Landesrat) elnökének harmonika kíséretében.

A program színpadi részét a *Goór Józsefné* karnagy vezette, 1993-ban alakult házigazdák zárták, akik annak idején a régi környei dalok megőrzését, a német nemzetiségi hagyományok ápolását és továbbadását tűzték ki célul. Tevékenységüket a környei önkormányzat képviselő-testülete az eltelt években a Közművelődési Díj és a Partnerkapcsolatok Díja kitüntető címekekkel ismerte el, a dalköri minősítéseken kétszer ezüst, négyszer arany, 2016-ban kiváló fokozatot értek el.

A Német Nemzetiségi Önkormányzat Környe és a Német Nemzetiségi Dalkör hagyományosan izletes vendéglátással fejezte ki köszönetét valamennyi fellépő számára a részvételért, a felcsendülő víg, vagy éppen szomorkásabb dalokért, s egyáltalán nem utolsó sorban a mindannyiukat összekötő hagyományápolásért és a baráti szálakért.

Salamon Gyöngyi
kommunikációs munkatárs

EGY CITERAOKTATÓ HALÁLÁRA

Elhunyt Szlama László

54 éves volt, sok feladat állt még előtte, mégis visszagondolva életére, azt mondhatjuk, kerek, szép életet élt. 2017. április 29-én hosszan tartó súlyos, de méltósággal viselt betegség után végleg el-távozott szeretett tanárunk, citeraoktatónk **Szlama László**.

Mindenki szerette, tisztelte, munkásságát több alkalommal is elismerték, átvehette a Dabas Város Kultúrájáért Karacsné Takács Éva-díjat, a Pest Megye Művészetéért díjat, a Pro Urbe Dabas, valamint halála előtt egy évvel az Egyetemes Kultúra Lovagja elismerést is.

Szlama László gyerekkorában kezdett citerázni Dabason. Kezdetben csak a gyerekeit tanította, de több mint 20 évig (haláláig) citeraoktatóként működött ugyanitt és a környező településeken. Számos gyerek és felnőtt csoportot oktatott és készített fel a KÓTA (Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége), valamint a Vass Lajos Népzenei Szövetség minősítő versenyére. Csoportjainak nagy része rendelkezik az „arany” illetve az „Arany páva” minősítéssel. A környék kulturális rendezvényeinek kiemelkedő eseménye volt, ha Szlama László valamelyik csoportja szerepelt.

Én magam is a tanítványa voltam, az immáron 11 esztendő Bazzalicska citeracsoport tagjaként. Magyarországi szlovák- és magyar népdalokat tanultunk és adtuk tovább a fiataloknak. Szellemét őrzva, tesszük ezt továbbra is.

Mikor egy őt méltató cikkemben a neve mögött meglátta a tanító titulust, elpirult, szabadkozott, hogy ő nem tanító. Valóban, nem a szó szoros értelmében volt tanító, hanem olyan ember, akitől mindenki tanult, aki a közelébe került. Tanult tőle autentikus népzénet, citera játékot, énekstílust és nem utolsósorban, emberséget, ön-

zetlenséget. Számunkra ő nem tanító volt, hanem TANÍTÓ, így csupa nagybetűvel. Nagyon hiányzik! Ígérjük, amit tőle tanultunk, azt visszük tovább, mert van mit.

2017. 06. 19.

Dr. Szabó József János

E néhány kedves sirató sort, szeretném én is megtoldani, hiszen Szlama László halála okozta űrt, nem lehet pótolni. Bár szerencsére Pavella Krisztina személyében méltó utódra lelt az elárvult csoport, csak remélni tudjuk, hogy többszámában is.

Feltétlenül hozzá kell tenni fáradhatatlanságához, hogy törekedett más szlovák csoportokkal is megismerkedni, minden tanácsot megfogadott, sőt továbbfejlesztve meg is tanította az új dallamokat.

A legszebb példája volt annak, hogy a történelem, az élet által összekerült emberek, miként élhetnek békességben, szeretetben, egymás kultúráját a legnagyobb tiszteletben tartva.

Emlékét örökké őrizzük és tisztelni fogjuk.

Dr. Gerzanics Magdolna, úgysis, mint a Vass Lajos Népzenei Szövetség szakmai elnöke

MAGASBÓL JOBBAN LÁTNÍ A TÖRTÉNELMET

150 év – repríz –

Aligha találunk pontosabb kifejezést, mint hogy nagyszabású volt az az ünnepi hangverseny, amelyiknek részesei lehettünk 2017. június 10-én a Budavári Nagyboldogasszony (Mátyás-)templomban. Ugyanis az Erkel Ferenc Társaság, a Liszt Ferenc Társaság a Mátyás-templommal közös rendezvényén most először hangzott el együtt Liszt Ferenc Koronázási miséje és Erkel Ferenc Magyar Cantate című műve, amelyet a világ „hírhedt zenésze” I. Ferenc József 150 évvel ezelőtti Mátyás-templombeli magyar királlyá, és hitvese, Erzsébet magyar királynévá koronázása alkalmából írt. A nevezetes eseményt egyúttal a kiegyezés leghangsúlyosabb, látványos megpecsételéseként is szokták emlegetni, politikai súlya tehát kétségtelen, amelyhez a Koronázási mise és a Magyar Cantate volt a súlyos pecsétnyomó.

Fokozta a mostani hangverseny emelkedettségét, hogy a fenti két művön kívül még másik két művet is hallhattunk: Erkel Ferenc Hangkarát Erzsébet című operájából, és zárószámként, igazi kuriózum-

ként Erkel Ferenc Hymnusát – no nem a ma megszokott, hanem az eredeti partitúra szerinti előadásban.

Az esemény súlyát és rangját jelzi, hogy közvetlenül az ünnepi hangverseny előtt a koronázás emlékét idéző ünnepi misét celebrált a Mátyás-templomban *Márfi Gyula*, a Veszprémi Főházmegye érseke, amelyen akárcsak az azt követő hangversenyen társadalmi, politikai, művészeti, egyházi életünk vezető személyiségei is meghívottként részt vettek. Ugyancsak meghívottként ott volt a Habsburg-család több tagja is, köztük a családotul évek óta Magyarországon élő Habsburg György, Habsburg Ottó fia.

A látottak-hallottak alapján ott motoszkál bennem – mint ahogy nyilván másokban is –, hogy kár lenne összemosni, vagy ami még rosszabb, végiggondolás nélkül, emésztetlen mischungként átengedni magunkon, megválaszolatlanul hagyni azt az alapvető kérdést, hogy végül is miről szolt ez a nagyszabású szentmisével egybekötött grandiózus hangverseny. A koronázásról? A kiegyezésről? A sógor-komaságról? Március 15-e értékeléséről, arról, hogy ami itt forradalom és szabadságharc volt, az ott lázadás a császár ellen? Vagy Lisztről, Erkelről szolt? Vagy arról, miként értékeljük azt a tényt, hogy az egyik király, a politika királya, Ferenc József nem hívta meg a koronázáskor elhangzó Koronázási misére a Mátyás-templomba a

saját műve előadására a szerzőt, a másik királyt, a zene királyát? Vagy arról szót, hogy ismét bizonyosságot kaptunk arról: rég leüledett és helyükre került történelmi eseményekről van szó, a 150 évvel ezelőtti politikai események az azóta eltelt idő és a tudományos kutatás okán kellő történelmi távlatot kaptak és mára végérvényesen történelmi múlttá váltak, mint ahogy Liszt és Erkel is végérvényesen zenetörténelmi múlttá vált? Töprengjünk csak egy kicsit ezeken a kérdéseken, és még száz ehhez kapcsolódó egyéb kérdésen, amelyek egészen biztosan fölültek mindenkiben e nem mindennapi, különleges, nagy lánggal lobogó hangverseny kapcsán.

A fölülülő kérdések közepette egy biztos: hogy zenei szempontból grandiózus vállalkozásnak voltunk szem- és fültanúi ezen az estén. Nagyszabású alkalomhoz nagyszabású művek illenek, így érthető, hogy a teltebb hangzás érdekében három kórus egyesítve szerepelt: az **István Király Operakórus** (karigazgató Somogyváry Ákos, az Erkel Ferenc Társaság elnöke, Erkel Ferenc leszármazotta); az **Országos Széchényi Könyvtár Énekkara** (karigazgató Eckhardt Mária, a Liszt Ferenc Társaság társelnöke) és a **Mátyás-templom Énekkara** (karigazgató Tardy László, az MMA rendes tagja, az OMCE társelnöke). A nagy formátumú művekhez illően hangszerekből is két egyesített csapatra volt szükség: az egyik a **MÁV Szimfonikus Zenekar** (művészeti vezető Csaba Péter), a másik a **Mátyás-templom Zenekarának vonósai** (karigazgató Tardy László). Leírni lehetetlen, hogy a három kórus és a két zenekar no meg a négy szólólista és az orgona összjátékából micsoda eget ostromló diadalmámor és elsöprő hangorkán töltötte be az óriásinak igazán nem mondható templomteret egy-egy Liszt-fortissimo alkalmával!

És most a négy előadott műről röviden, amelyhez Somogyváry Ákos gazdag és érdekesítő kultúrtörténelmi háttéranyagot mellékel (akit részletesen érdekelnek az elhangzott művek, az interneten keressen rá Somogyváry Ákosnál), ahonnan én is bizvást szemelgetek.

Elsőként tehát a Hangkart hallhattuk Erkel Erzsébet című operájának II. felvonásából, vezényelt: Somogyváry Ákos. Ezt a művet Erzsébet királyné 1857-es – 160 évvel ezelőtti –, első magyarországi látogatásának tiszteletére írta Erkel, és még ugyanabban az évben be is mutatták. Az alkalmi műnek szánt háromfelvonásos opera zenéjét Czanyuga József szövegére Erkel Ferenc, Doppler Ferenc és Doppler Károly közösen írta, amiről a bécsi, majd a pesti lapok hírt adtak. A korabeli kritika szerint a művet az Erkel által írt II. felvonás tartotta életben, amelyet magyar operairódalom legszebb felvonásaként értékelték. Sikeresek voltak az előadások, részben a címszereplő Hollósy Kornéliának köszönhetően, a szerzőt valamennyi előadás után kitapsolták. A Hölgyfutár egy évvel később így ír az opera

előadásáról.: „Erkelnek... (...) teljesen sikerült a valódi magyar dal-lamoknak magasabb, eszményibb formát kölcsönözni.” Az Erzsébetet néhány év múlva levették a műsorról, és csak 1865-ben, Liszt Szent Erzsébet-legendájának bemutatójakor elevenítették fel.

Másodikként Liszt Koronázási miséjét hallhattuk, karnagya a Gödöllői Szimfonikus Zenekar vezető karmestere, Horváth Gábor volt, aki előző nap a gödöllői kastélyban a „Koronázási hétvége” rendezvényeként szólaltatta meg ugyanezt a művet. (Gödöllő érthető módon kapcsolódik e Liszt-mű előadásához, hiszen ez a kastély Erzsébeté, azaz Sisié volt, aki gyakran, örömmel tartózkodott itt.) A mise keletkezési körülményeiről annyit, hogy a szerző gyorsan, hat hét alatt készült el vele (az Offertorium utólag, a Graduale két év múlva készült el). A zeneszerzőt – akinek ugyan a császári körökbe bejáratos August báró elintézte, hogy ő kaphassa a megbízást a mise írására – két nappal a koronázás előtt Ferenc József-renddel kitüntették, de mégse hívták meg a koronázásra, a saját műve bemutatására a Mátyás-templomba. Végül a Nemzeti Zenede szerzett neki helyet fenn az orgonakaron. Magasból úgyis jobban látni a történelmet. Liszt ezek után persze nem várta meg a ceremónia végét, gyalog indult a szállására. Ábrányi Kornél erről úgy ír, hogy a királyi pár tervezett útvonalára mentén végig, a Mátyás-templomtól kiindulva a felsorakozott „nép százezrei képezték sorfalat, várva a királyi menet megindulását. De ezt egy elementáris erővel kitört éljen-dörgés előzte meg az egész hosszú vonalon.” A vivát a Mátyás-templomból kilépő nagy művész ünnepélyes alakjának szólt, aki előtt tisztelettel kettévált a tömeg, utat engedve neki. Lám, így lett a megaláztatásból diadalmenet. Még egy keserű csepp a pohárban, hogy a Missa Coronationalis nyomtatásban 1869-ben Lipcsében jelent meg, mert a pesti Rózsavölgyi nem vállalta a kiadását. Ugocsa ezúttal nemcsak nem koronázott, hanem ráadásul sajnálta is a pénzt a koronára...

A harmadikként felhangzó, máig kiadatlan Magyar Cantatét – a karnagy Horváth Gábor – Szigligeti Ede A szent korona című ünnepi előjátéka befejező részének szövegére írta Erkel. Anélkül, hogy végig elemeznénk a mű összes zenei részletét, annyit érdemes megjegyezni róla, hogy már bevezető nagyzenekari részében hangnemében és a basszus szólamok teljes első ütemével is hangsúlyosan idézi a Hymnus bevezető motívumát, majd négy szólólista és a kórus jeleníti meg azt a pillanatot, amikor István király Mária kegyelmébe ajánlja Magyarországot. A királyt éltető sorok és a zenei megformálás azonban világosan jelzik az aulikusággal gyakran igazságtalanul megvádolt Erkel szándékát: a királyt dicsőítő triumfáló dúr akkordfelbontást leszállított hetedik fokra zárja, amivel feltételes módot teremt: vagyis számára csak olyan király üdvös – üzeni ezzel félreérthetetlenül –, akit magyar népe boldogabb jövőjének hite vezérel. Legány Dezső zenetörténész szerint Erkel ezzel a művével a hazai férfikari irodalom és kisebb részt a vegyeskari irodalom „egyik jeles előkészítője” lett. A Magyar Cantate 143 évi tetszhalotti állapotából 2010-ben támadt fel az Erkel-bicentenáriumi alkalmából. A KÓTA hangversenyén a Hadtörténelmi Múzeumban adták elő a MÁV Szimfonikusok és a június 10-i Mátyás-templombeli hangverseny szólistái: Schnöller Szabina (szoprán), Heim Mercedes (alt), Jekl Márton (basszus) valamint Komáromi Márton (tenor).

Az est különlegessége a végére maradt: Erkel Hymnusa a szerző eredeti partitúrája alapján, amelyet Somogyváry Ákos vezényelt.

Az 1844-ben keletkezett Erkel-művet sokan feldolgozták, átíratott készítették belőle. Közülük a legismertebb Dohnányi Ernőé, akinek feldolgozása különösen a magyaros zenei elemek elhagyása miatt lényegesen különbözik az eredeti Erkel-műtől. Dohnányi változtatásából leginkább a bevezető és záró részben hallható harangszó

marad emlékezetes számunkra, ugyanis ez se szerepel az eredeti Erkel-partitúrában. Az eredeti mű karaktere, ritmusa, tempója a kutatások alapján valószínűleg frissebb, némiképp gyorsabb is volt a mai gyakorlatban ismertnél. A máig egyetlen kottahű felvétel 2000-ben a Millennium évében készült az eredeti nemzeti színházi zenei létszámmal a **Szent Alberik Kórus**sall és a **MÁV Szimfonikusok**kal.

Ugye, emlékszünk arra a szégyenletes pillanatra, amikor pár éve egy rangos világsporteseményen idétlen és torz előadásban hallhatunk nemzeti himnuszunkat? Ilyen eset azóta remélhetőleg nem for-

dulhat elő, ugyanis az Erkel Ferenc Társaság védnökségével 2013-ban a Magyar Olimpiai Bizottság felkérésére az olimpiai játékokon és más sporteseményeken már az eredeti partitúra alapján felvett művet szolgáltatta meg a MÁV Szimfonikusok.

Az ünnepi misét és hangversenyt Ferenc József és Sisi életét bemutató kiállítás egészíti ki a Mátyas-templomban.

Kocsis Klára

A KAPOSVÁRI KODÁLY ZOLTÁN KÖZPONTI ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉNEK-ZENEI TAGOZATÁNAK 50. ÉVFORDULÓJA

Kodály Zoltán, aki 1959. október 23–24-i kaposvári látogatása során, az akkori MÁV internátusban tett látogatása alkalmával tette fel a kérdést: Miért nincs még Kaposváron ének-zenei osztály? Akkor úgy érezték, a város vezetői, az arra érdemesebb iskolák, hogy még nincs itt az idő.

Zákányi Zsolt ének-zene tanár éppen akkor, 1959-ben került a Kodály Zoltán Általános Iskolába (akkor még Tóth Lajos Általános Iskola néven) Eltelt 8 év és megszületett az akarat.

Meghalt Kodály Zoltán 1967. március 6-án.

Talán ez volt az a lendítő erő Kaposváron, hogy tiszteletére elkezdődjön egy dicsőséges zenei oktatás nyitánya 50 évnek, s egy következő 50 évnek.

Visszatekintve a kezdetekre, a krónikákból tudjuk, hogy iskolánkban mindig, nemcsak nevében volt Központi, mert minden területen magasszintű oktatásról tanúskodnak az évkönyvek.

Így volt ez az ének-zenei oktatás területén is. Elsőként **Kecskés Ernő** munkássága emelkedik ki, aki már 1906-ban elkezdte ének-óráin a hallásutáni dal-tanulás mellett a szolmizáció előnyeinek, titkainak megfejtését, tanítását. Tapasztalatait módszertani füzetekben, vezérkönyvekben adták ki. Az iskolában tanító férfiakból énekkart szervezett. A ének-zenei oktatás további zászlóvivői **Trutzer Lajosné**, **Takár Imre** és **Arató Józsefné** lelkes pedagógusok voltak. Az ő munkásságuk alatt jutott el Kaposvárra is folyóiratokon, könyveken keresztül Kodály Zoltán ének-zenei neveléséről megjelent koncepciója, módszere, a zenei nevelés és nemzetünk felemelkedését segítő gondolatai. Az első Éneklő Ifjúság hangversenyt 1938. június 6-án tartották a városban. A következő 1947 májusában volt.

Ilyen előzmények után 1959 szeptemberében **Zákányi Zsolt** ének-zene tanár vette át a stafétabotot és hatalmas energiával, nagy lendülettel indult meg az énekkari munka. A következő munkák eredménye lett, hogy az 1961-ben, Debrecenben a nemzetközi versenyre már meghívást kapott a kórus. I. díjat kaptak. Ezek az eredmények adták az elhatározást iskola és város összefogásával, hogy elindulhasson a zenei tagozatos munka. Következett Csillebérc, Kodály Zoltánnal való személyes találkozás és a

sok-sok rádió szereplés, hazai és nemzetközi versenyek dobogós helyei évtizedeken keresztül. Büszke volt Kaposvár a Tóth Lajos-, majd

Fotó: Róth - Balási Hunor kaposvarmost.hu

Kodály Zoltán Általános Iskola mindenkori Európa hírű Kórusaira.

A zenei tagozat indulásának 50. jubileuma alkalmából emléktáblát avathatott az iskola **Zákányi Zsolt** karnagy tiszteletére az iskola falán.

A nagyok munkáját segítette a kezdetektől **Dr. Kerekesné Pytel Anna** a kicsik felkészítésével.

1969-től 30 éven át vezette a kicsik kórusát, majd tíz évig a felsős kórust. Kezdetben a két-

műszakos tanítás miatt sokszor vándoroltak a város távolabbi utcáiba próbaterem hiányában, de hamar felfigyelt a város a furulyázó, többszólamban éneklő kicsikre. Az Éneklő ifjúság hangversenyeken Év Kórusa cím díjazottjai voltak. Rádió, Tv felvétel örökölte meg felvéseiket. 1986-ban ő indította el a Kicsinyek Kórusainak Országos Fesztiválját. 2017-ben volt a XIV. Fesztivál!

A nagykorús átvételével további sikereket értek el hazai és nemzetközi versenyeken. Első nagy sikerük Budapesten 2008-ban, a zenei tagozatos kórusok országos találkozásánál 36 kórus részvételével: I. díjat vehettek át.

Egy kórus jól működésének sok feltétele van. Legfontosabb a karnagy. Mellette nagyon fontos a mindenkori iskolavezetés, tantestület és szülői akarat. Iskolánkban ez jól működik, mert jó példák voltak. Jó hagyományokat vittek tovább és megőrizték azt a szellemi értéket, amely iskolánkat mindig a kiemelt iskolák sorába tették.

Az ének-zenei tagozat elindításában nagy szerepe volt a zenei műveltséget fontos emberi, nemzeti értéként felismerő **Csajághy Károly** igazgatónak, majd **Pacsó János**, **Dr. Horváth Sándorné**, **Dr. Andrassy Antalné** igazgatóknak. Az ének-zenei oktatás nagy segítői voltak ebben a munkában: **Dr. Fülöp Lászlóné**, **Oroszlán Mária**, **Reketytye Csabáné**, **Nagy Endre** ének-zene tanárok. Nem könnyű szerep jutott **Szabó Zoltánné Kudomrák Zsuzsanna** igazgatónőnek, amikor átvette a nagy hagyományú, minden területen magasszintű iskolai munka irányítását. Két párhuzamos osztályban folyt már a zenei oktatás, karvezető váltások voltak, kevesebb lett az ének órák száma az

emelt szintű zenei oktatásban. Mi a titka, hogy a munka mégis halad és eredmények sorát gyűjtik be az iskola énekkarai, *Varga Anita* felsős és *Pécsiné Hauk Erika* az alsós kórus irányításával. Mindketten már zenei általánosban végeztek Kaposváron. Jó példa volt előttük. Az iskolavezetés megoldotta, hogy több éven át ott lehessen a felsős kórus vezetője, felkészülhessen a kórusmunka átvételére. A tantestület megérezte, hogy ez a feladatot csak közös összefogással lehetséges. Mindkét kórus hazai és nemzetközi versenyekre felkészülve hozzák haza a díjakat, a szép szereplések emlékeit.

50 év. Jubileumi nap. Hangverseny.

2016 őszén a Facebookon indult el a volt tanítványok összegyűjtése. *Ani néni* volt a nagy szervezője a találkozónak. Szinte egyik órától a másikkra gyűltek a címek, a kórustagok toborozása a 2017. június 10-ére hirdetett találkozóra.

A szavakat leírhatjuk, de azt a sok élményt, személyiségfejlesztésre ható nevelési eredményt, amit a tanítványok átéltek a *Tóth Lajos*-, majd *Kodály* iskolában lehetetlen leírni. Öröm volt olvasni a visszaemlékezéseket, a további életutakról beszámolókat, diák élményeket.

Talán csak összefoglalóan néhány mondat a sok-sok mondatból, élményekből: „*ma is el tudom énekelni az összes Kodály művet, amit tanultunk. (Az esti összejövetelel énekeltek valóban nagy hangulattal 9-et) Én mindegyik műre emlékszem.*

Örülök, hogy a *Tóth Lajos iskolába* vagy *Kodály iskolába* jártam. (1200-an) *Gyermekeimnek mindig énekelek, őket is zenei tagozatos iskolába íratam*”.

Nem véletlen, hogy a tanárokat *Zsolt bácsit*, *Ani nénit* nagy szeretettel emlegették valamennyien. De megjelentek a fiatalabbak is örömről. Azóta is gyűlik az ifjabb korosztály jelentkezése a zárt láncú csoportban *Anita nénit* és *Erika nénit* köszöntve.

A nap programja az egymás felismerésével kezdődött. felejthetetlen pillanatoknak voltunk szemtanúi. Közös éneklés, szólampróbák követték, majd a 70 évesektől a 20 évesek és 10-en évesek együtt, hasonló csillogó szemekkel, éneklési kedvvel zengtek együtt az összkari műveket: *Handel Győzelmi kórusát* és *Kodály Zoltán – Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz kánonját*. Kacagva nézték végig a gyermekkorukból összeállított kiállítás anyagát.

Sokan választották a zenei pályát, tanítást, karnagy munkát, de sokan „csak” lélekben maradtak a zene szerelmei. Valamennyien kiemelték, hogy a kapott zenei nevelés rájuk milyen életre szóló útravaló lett.

Az ünneplés nyitánya az iskola igazgatónőjének *Szabó Zoltánné Kudomrák Zsuzsanna* és a Kaposvári Tankerület vezetőjének *Sticker*

Péter igazgató úrnak köszöntésével kezdődött. Méltatták és köszönték az iskola töretlen, hagyományok megtartó eredményes munkáját, a zenei nevelésben elért magasszintű pedagógus munkát. Köszöntötték a jelenlévő *Horváth Sándorné* volt iskolai igazgatót és *Kerekesné Pytel Anna* karnagyot, aki visszaemlékezésében arról szólt, hogy a tanítványok nem véletlenül az éneklés örömeiről szóltak minden mondatukkal. Mert az éneklés az a lehetőség az emberi közösségek életében, amelynek segítségével az egész lényünk átmosódik a széppel, megtanít az egymásra figyelésre, önmagunk kifejezésére, az értelmes időtöltésre sok-sok más érzelmi, akarat, szellemi készség fejlesztése mellett. Megköszönte az iskolavezetés, a tantestület munkáját és a mindenkori ének-zene tanárok segítő pedagógiai munkáját. Ezt követően az iskola jelenkori énekkarai, kicsik és nagyok énekeltek, melyet a közönség lelkes tapsal köszönt meg.

A hangversenyen a fiú kórusból lett férfikar énekeit volt tanítványaink: *Sárközi Andrea* és *Besze Tamás* vezényelte. A hangszereseket szintén volt tanítványunk *Nagyné Soltra Monika* toborozta össze és vezényelte őket. A Női karok éneklését *Pécsiné Hauk Erika* és *Kerekesné Pytel Anna* vezényelte. A vegyeskarokat szintén *Ani néni* vezényelte, de a végén nagy meglepetéssel rukkolt elő. A *Forr a világ*-ot egy régi felvételtől bejátszva, amit *Zákányi Zsolt* karnagy vezényelt, nézhette és bekapcsolódva énekelhette a jubiláló kórus és a közönség. Az örömtől és meghatódottságtól sírtak és emlékek özöne hatotta át az énekeseket. S mivel fejeződött be? Találkozzunk hamarosan!

Az esti közös vacsorát a jókedvű, generációkat összehangoló közös éneklés követte és visszatérő mondatra vált: Van még ilyen összetartó, nevelési eszköz, mint a kórus éneklés? Biztosan. Ha jól csinálják, de ennyi ereje csak a közös éneklésnek lehet.

Kaposvár, 2017. július 07.

Kecskés Miklósné
volt tanítvány

Csoportos és egyéni énekhangképzési ismeretek Bruckner Adrienne: Énekelni jó(l)! c. könyve alapján

2017. második féléve, Felelős: Dr Vékássy Lászlóné, Cím: 1052. Budapest Vármegye u. 9.
Tel.: 06/20/353-3764, e-mail: vekassy@t-online.hu

A továbbképzés célja:

- A csoportos énekhangképzés korszerű módszereinek elterjesztése, középpontban az énekhangok kezelésének, fejlesztésének felelősségteljes szemléletével.
- A tanárok egyéni hangképzésének fejlesztése, hangki karbantartás, munkaképesség gondozás.

A jelentkezés feltétele:

Javasolt munkakörök: zenepedagógus, ének-zenét tanító tanár, tanító, óvodapedagógus

Az ismeretek számonkérésének módja:

- írásbeli beszámoló formájában beéneklési terv készítése adott korosztály számára;
- aktív részvétel kamaranének mini koncerten.

Foglalkozási órák száma: 30 óra

A továbbképzés ideje 2017. második felében: szünetidőben: augusztus 24.,25.,28.,29.,30. (jelentkezési határidő: aug.10.) tanév közben:
- november 12.,19.,26., december 3.,10.(jelentkezési határidő: okt.20.)

A részvételi díj összege:

- Csoportos és egyéni hangképzés: 40.000 Forint
- Csak a csoportos foglalkozások: 30.000 Forint
- Csak a csoportos gyakorlati foglalkozások: 10.000 Forint

Részvételi díjon felüli költségek: vidékieknek szállás

Helyszín:

Szabolcsi Bence Zeneiskola, Budapest, V. kerület Vármegye utca 9.

Megjegyzés: nem akkreditált.

A továbbképzés

- foglalkozik az összes hangképzéssel kapcsolatos pedagógiai kérdéssel (hangképzés szemléletű óravezetés, kóruspróba, a mutálás problémái),
 - tartalmazza a különböző korosztályok beénekeltetési módszereit, gyakorlatait,
 - egyéni (5 óra) hangképzési ismereteket nyújt.
- Az előadásokat (17 óra) a gyakorlati mozzanatokról tanultak azonnali csoportos kipróbálása követi (8 óra)

Egy kis technika... 127.

A „Bubó doktor meggyógyít”

szövegű játékos hangképző gyakorlat folytatása így hangzik:
„Röpdös szerte széjjel”.

Emlékeztetőül, a „Bubó” dallama:

szó szó /mi mi / dó dó dó.

Ritmusa a természetes prozódiaét követi. Két lényeges instrukció viszi sikerre a gyakorlatot:

- lefelé radikálisan halkítani kell, a **dó** hangon énekelt három szótag egészen kis hangon éneklendő, és
- az összes ajakkerekítéses magánhangzó tökéletes szájfórmát kapjon (*plasztikus mássalhangzók mellett*).

A **„Röpdös...”** szintén az ajakkerekítés jótékony hatását használja ki (ö hangzó), de ehhez még további előny az indító **R** hangzó „gége-szabadító” munkája. S mindezt még fokozni lehet azzal, hogy az **R** hangzóra alulról (pl. az előző mondat záró hangjának környékéről) glisszandózva érkezünk meg. Fontos, hogy az ö hangzó ajakformája már az **R** hangzó indulása előtt létre jöjjön, mert a pergetés kissé akadályozza az ajkak munkáját, és nem lesz tökéletes a kerekítés, illetve kivitelezése sokkal nagyobb figyelmet, profizmust kíván, ami nem várható el gyerekektől.

Ajánlom, hogy a tanár mindkét gyakorlatnál tükörrel ellenőrizze saját ajakkerekítését, mert általában azt hisszük, hogy kerekítettünk, de valójában félig sem... Ellenőrzésképpen (szintén tükörben) mondjunk egyszerű szavakat a szóban forgó magánhangzókkal (pl. **Ubul, turul, Ottó, ólom, török**), s rögtön meglátjuk, hogy milyenek nének lenniük a kerekítéseknek. A tanárnak azért kell kipróbálnia és kigyakorolnia a gyakorlatot, mert kicsikről van szó, akiknek még hangképzési instrukciót nem adhatunk, csak a tanár perfekt bemutatása áll rendelkezésre, mint ösztönző eszköz, a helyes kivitelezésre.

Itt is rendkívül fontos a lefelé halkítás, egész pianissimo-ig. Emellett azonban az **sz** hangzóknál a fogzárnak is pontosnak kell lenni. Utóbbi gondoskodik arról, hogy előre jöjjön a hang (a halkítással és az indító **R** hangzóval egyetemben). Tehát ha mindezt pontosan követtük, akkor egy nagyon jó helyen lévő e hangzót kapunk, s így módon előkészítettünk egy e hangzóval kezdődő dalt. Pl. **Egy boszorka van...**

Miután a „Bubó doktor...”-t bevezettük, és pár alkalom után hozzá szoktak a lefelé halkításhoz, utána toldjuk meg a mondat második felével, hogy meglegyen a fokozatosság. Lehet ugyanabban a tonalitásban, de skálafo-konként váltva is, új tonalitást megadva.

Összeállította: *Dr. Bruckner Adrienne*

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsen - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben

